

Jelena Herttuainen, Jenni Jalomäki

Sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjatun harjoittelun perehdytysmateriaalin sisällön analysointi kirurgian poliklinikalla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitaja (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyön raportti

Maaliskuu 2018

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Jelena Herttuainen 1500638, Jenni Jalomäki 1500656 Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjatun harjoittelun perehdytys- materiaalin analysointi kirurgian poliklinikalla 17 sivua Maaliskuu 2018
Tutkinto	Sairaanhoidaja (AMK)
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sairaanhoido
Ohjaaja	Liisa Montin TtT, sh, lehtori
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla kirurgian poliklinikan jo olemassa oleva sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjatun harjoittelun perehdytysmateriaalin sisältö. Tavoitteena on, että saatua tietoa voidaan hyödyntää ohjattuun harjoitteluun tulevien sairaanhoidajaopiskelijoiden perehdytyksen kehittämisessä. Opinnäytetyö tehtiin osana Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin ja Metropolia ammattikorkeakoulun yhteistyötä.</p> <p>Sairaanhoidajan tutkinnosta noin kolmasosa on käytännön harjoittelua. Ohjatussa harjoittelussa tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammatin kannalta keskeisiin työtehtäviin, sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Ohjatun harjoittelun kokemuksilla on vaikutusta opiskelijan ammatissa pysymiseen. Hyvä perehdytys luo motivaatiota kehittämiseen ja lisää myönteisten asenteiden syntymistä työhön ja tulevaan ammattikuvaan.</p> <p>Opinnäytetyö aineisto haettiin HUS sairaanhoitoalueella toimivan sairaalan kirurgian poliklinikalta. Saatua aineisto analysoitiin induktiivisella sisällön analyysillä.</p> <p>Tulokset jaettiin perehdytysmateriaalin analysoinnin perusteella neljään yläluokkaan, jotka ovat organisaatiotason perehdytys, yksikötason perehdytys, opiskelijana poliklinikalla ja ammatillinen perehdytys. Organisaation perehdytys sisältää organisaatorakenteen ja organisaation arvot. Yksikötason perehdytys sisältää sairaalan toiminnan, kirurgian poliklinikan erikoisalat, potilasryhmät, toimipaikan yhteystiedot ja opiskelijaohjauksen yksikössä. Opiskelijana poliklinikalla sisältää harjoitteluun liittyvät yleisohjeet, oppimismahdollisuudet harjoittelussa, opiskelijan oikeudet, opiskelijan velvollisuudet ja opiskelijaan kohdistuvat odotukset. Ammatillinen perehdytys sisältää leikkausosaston tutustumiskäynnin havainnointiop-paan ja koulutukset sairaalassa.</p> <p>Tavoitteellinen perehdytys takaa laadukkaan perehdytyksen. Perehdytysopasta tulee kehittää siten, että se tukee opiskelijan ammattitaidon kehittymistä mahdollisimman tehokkaasti harjoittelun aikana. Saatua tuloksia voidaan tulevaisuudessa käyttää apuna tulosyksikön/osaamiskeskuksen kehittäessä perehdytystä ohjattuun harjoitteluun tuleville hoitoalan opiskelijoille sekä HUS:n kehittäessä perehdytysopasta sen siirtyessä helposti saatavilla olevaan sähköiseen muotoon.</p>	
Avainsanat	Perehdytysmateriaali, sairaanhoidajaopiskelija, ohjattu harjoittelu

Author(s) Title Number of Pages Date	Jelena Herttuainen 1500638, Jenni Jalomäki 1500656 The content analysis of the orientation material used for nursing students' guided clinical practice in surgical outpatient clinic. 17 Pages March 2018
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor(s)	Liisa Montin, PhD, RN, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis is to describe the content of already existing orientation material used for guided clinical practice of nursing students in surgical outpatient clinic. The aim is that the information obtained from this study can be utilized in developing orientation for nursing students' guided practice. This thesis was made by part of cooperation of the hospital district of Helsinki and Uusimaa (HUS) and Metropolia university of applied sciences.</p> <p>Approximately one third of a nursing degree is practical training. The aim of guided clinical practice is to familiarize students with the most important practical tasks in the profession and the application of knowledge and skills in working life. The experience of guided training has an impact on student's perseverance in the occupation. Good orientation ensures motivation for development, increases the development of positive attitudes towards work as well as future professional image.</p> <p>Orientation material of this thesis is from HUS hospital districts' surgical outpatient clinic. Obtained material was analyzed by inductive content analysis.</p> <p>Results were categorized based on analysis of the material and divided into four upper classes which were organizational level orientation, unit level induction, a student at the polyclinic and professional orientation. Organizational orientation included the organizational structure and organization values. Unit level orientation included hospital operations, specialty fields in the surgery clinic, patient groups, contact information and student orientation at unit. Student at the polyclinic included general instructions for practical training, learning opportunities in practice, student rights, student responsibilities and student expectations. Professional orientation included observational guide for visits in surgical departments during practical training and training in the hospital.</p> <p>Target-oriented orientation ensured high quality orientation. The orientation material should be developed in such a way that it supports the development of a student's professional skills as efficiently as possible during the practical training. The results obtained can be used in future result center/competence center developed orientation material for health care students' supervised clinical practice, as well as HUS developed the orientation guide when it moves into an easily accessible electronic format.</p>	
Keywords	Orientation material, nursing student, guided clinical practice

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet	2
2.1	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	2
2.2	Kirurgian poliklinikka	2
2.3	Ohjattu harjoittelu sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelmassa	2
2.4	Perehdytys	3
3	Tietoperusta	4
3.1	Perehdyttäminen ohjatussa harjoittelussa	5
3.2	Perehdyttämisen kehittäminen	6
4	Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	7
5	Työn toteutus	8
5.1	Aineistonkeruumenetelmä	8
5.2	Aineistonkeruu	8
5.3	Aineiston analyysi	8
6	Tulokset	10
6.1	Organisaatiotason perehdytys	10
6.2	Yksikötason perehdytys	10
6.3	Opiskelijana poliklinikalla	11
6.4	Ammatillinen perehdytys	12
7	Pohdinta	13
7.1	Tulosten pohdinta	13
7.2	Eettisyyden pohdinta	14
7.3	Luotettavuuden pohdinta	14
7.4	Ehdotukset tulosten hyödyntämiseksi	15
	Lähteet	16

1 Johdanto

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot muodostuvat laaja-alaisista teoreettisista hoitotyön opinnoista, innovaatio-opinnoista, monialaisista valinnaisista opinnoista, opinnäytetyöstä sekä ohjatusta harjoittelusta (Sairaanhoitaja AMK Metropolia. Hae opiskelijaksi). Koulutus täyttää terveydenhuollon ammattihenkilöstöä koskevan lain (559/1994 ja 1200/2007) ja asetuksen (564/1994) sekä neuvoston direktiivien 89/594/ETY, 89/595/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2130/55/EU ja 2001/19/EY koulutukselle asettamat vaatimukset. Koulutus on noudattanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/36/EY, artikla 11, taso d. Opetussuunnitelmaan on kuulunut harjoittelua 90 opintopistettä. (Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma.) Ammattitaitoa edistävistä harjoittelusta 15 opintopistettä voidaan suorittaa ammattikorkeakoululla. (Opetusministeriö 2006: 70). Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelman laajuus on 210 opintopistettä ja yhden opintopisteen suorittamiseen vaaditaan 27 tunnin työpanos (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista).

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) sairaalat toimivat opetussairaaloina, joissa opetetaan vuosittain 5000 terveydenhuoltoa opiskelijaa. Käytännön harjoittelu toteutuu yhteistyönä ammattikorkeakoulujen, yliopistoiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Lisäksi HUS on mukana terveystieteellistä tutkintoa suorittavien opiskelijoiden opinnäytetyö- ja väitöskirjaprosesseissa. HUS tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia harjoittelun suorittamiseen erikoissairaanhoitoon toimintaympäristöissä. Motivoitunut henkilökunta opastaa ja ohjaa opiskelijaa harjoittelun aikana. Opiskelijoita koskee henkilökunnan tapaan salassapito - ja vaitiolovelvollisuus. Opiskelijapalautteen pohjalta HUS seuraa ja kehittää opetuksen ja ohjauksen laatua. (HUS a.)

Opinnäytetyö tehtiin Metropolia ammattikorkeakoulun ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) välisenä yhteistyönä. Analysoitava perehdytysmateriaali saatiin Töölön sairaalan kirurgian poliklinikalta. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kuvailla sairaanhoitajaopiskelijoiden jo olemassa olevien perehdytysmateriaalien sisältöä.

2 Keskeiset käsitteet

2.1 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) koostuu 24 Uudenmaan kunnasta ja HUS-kuntayhtymällä on 21 sairaalaa (HUS b). HUS on jaettu sairaanhoitoalueisiin ja suurin näistä on Helsingin seudun yliopistollinen keskussairaala (HYKS). HYKS-sairaanhoitoalueen jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi ja Vantaa. Alueiden 17 sairaalaa muodostavat yliopistollisen sairaalan. HYKS toteuttaa hoitoa omaa sairaanhoitopiiriä laajemman erityisvastuualueen väestön potilaille, jotka tarvitsevat vaativaa hoitoa tai sairastavat harvinaisia sairauksia. (HUS c.) HYKS tukielin- ja plastiikkakirurgiaa toteutetaan Töölön ja Herttoniemien sairaalassa sekä Jorvin ja Peijaksen sairaaloissa (HUS d). Aineistonkeruupaikka tässä opinnäytetyössä oli tukielin- ja plastiikkakirurgian tulosyksiköstä Töölön sairaalan ajanvarauspoliklinikka.

2.2 Kirurgian poliklinikka

Poliklinikka on sairaalassa oleva vastaanotto-, tutkimus- ja hoitoyksikkö. Potilaat hoidetaan virka-aikana. Toiminta poliklinikalla ei sisällä sairaalassa yöpymistä. Potilaat tulevat ajanvarauksella ja käynnit voivat koostua lääkärinkäynneistä, toimenpiteistä, tutkimuksista, potilaan neuvonnasta, leikkausta edeltävästä sekä jälkeisestä käynnistä (Gylling — Laitinen 1998: 3129.)

HUS:n alueella kirurgian poliklinikat ovat keskitetty sairaaloiden erikoisalojen mukaan (HUS b). Töölön sairaalan kirurgian poliklinikka toimii ajanvarauspoliklinikkana, jonne potilaat tulevat joko jälkitarkastukseen tai läheteellä hoitoon. Poliklinikalla tutkitaan ja hoidetaan ortopedisia, käsikirurgisia, plastiikkakirurgisia ja neurokirurgisia potilaita. (HUS e.)

2.3 Ohjattu harjoittelu sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelmassa

Noin kolmasosa sairaanhoitajan koulutuksesta on ohjattua harjoittelua ja opintojen aikana harjoittelujaksoja ajoittuu jokaiselle lukukaudelle. Sairaanhoitajaopinnoissa harjoittelu toteutuu ohjattuna harjoittelujaksona sosiaali- ja terveystieteiden eri työympäristöissä yk-

sityisellä tai julkisella sektorilla ammattikorkeakoulun hyväksymissä paikoissa. (Sairaanhoitaja (AMK) Metropolia.) Keskeiset harjoittelupaikat ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyyden tunnustamisesta antaman direktiivin mukaisia. Harjoittelu toteutetaan ammattikorkeakoulun solmimien harjoittelusopimusten mukaan. Koulutuksessa sisältö ja tavoitteet toteutuvat ja syvenevät vaadittavaksi osaamiseksi ohjatun harjoittelun toimintaympäristöissä. Tämä edellyttää harjoittelupaikoilta korkeakoulutasoista harjoittelun ohjausta. (Opetusministeriö 2006: 70.) Ohjatussa harjoittelussa on tavoitteena perehdyttää opiskelija tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä sekä käytännön työtehtäviin. (Opetusministeriö 2006: 14).

Harjoittelussa opiskelijan ohjaamisesta vastaavat harjoittelupaikan nimetty ohjaaja sekä ammattikorkeakoulun ohjaava opettaja. Harjoitteluyksikön tehtävänä on varmistaa, että ohjaus vastaa opiskelijan tarpeita ja harjoittelujakson vaatimuksia. (Heinonen 2004: 13.)

2.4 Perehdytys

Keskeisiä piirteitä hyvässä ja laadukkaassa ohjauksessa sekä perehdytyksessä ovat perehdytyksen sisältöjen määrittelemine, tavoitteellinen perehdytys sekä selkeä vastuun määrittely. Päävastuu perehdytyksellä on työyhteisön esimiehellä ja perehdytykseen tulisi nimetä myös vastuuhoidtaja. Vastuuhoidtaja koordinoi opiskelijaohjaustoimintaa ja pitää perehdytysmateriaalin ajantasaisena. Perehdytettävällä itsellään on myöskin vastuu oma-aloitteisuudesta, omasta oppimisestaan ja itseohjautuvuudesta. Perehdytyksen tulisi sisältää sisällöllisesti työtehtäviin perehdytyksen lisäksi myös perehdytyksen työyhteisöön ja organisaatioon. Tärkeitä osa-alueita työtehtäviin perehdytyksessä ovat työhön liittyvät perustehtävät, hoitotyön toiminnot, potilastietojärjestelmä ja niiden käyttö sekä potilastyöhön liittyvä kirjallinen materiaali. Tärkeitä osa-alueita perehdytyksessä ovat yksikön toimintaperiaatteet ja -suunnitelmat, henkilöstön vastualueiden ja velvollisuuksien läpikäyminen, käytäntö- ja menettelytapaoheet hoitotyössä, uuden työntekijän toimenkuvan selventäminen sekä muiden työntekijöiden esittelemine. Organisaatiotason perehdytyksessä oleellisia osa-alueita ovat yleiskuva organisaation toiminnasta ja keskeisistä tehtävistä, työturvallisuuteen ja paloturvallisuuteen liittyvä ohjeistus sekä koulutukseen liittyvät asiat. (Miettinen – Kaunonen – Tarkka 2006a: 65-69.)

Sairaanhoitajaopiskelijan perehdytyksessä ohjatussa harjoittelussa on tavoitteena perehdyttää opiskelija tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä sekä ammattiopinto-

jen kannalta keskeisiin työtehtäviin. Harjoittelussa on keskeistä opiskelijan perehtymisen terveydenhuollon suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin sekä kehittämiseen. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulujen tehtävänä on varmistaa, että terveydenhuollon säännelyihin ammatteihin valmistuvilla on potilasturvallisuuden ja terveystieteiden laadun edellyttämät valmiudet. (Heinonen 2004: 13.) Perehdytys tuo opiskelijan mukaan työpaikan yhteisöön harjoittelujakson alkaessa ja se voi olla myös henkilöstölle ja opiskelijoille yhteinen. Opiskelijan tiedot, taidot, tavoitteet ja asenteet harjoittelujaksolle on hyvä selvittää esimerkiksi opiskelijan portfolioista. (Heinonen 2004: 37.) Laadukkaana perehdytyksen takaamiseksi, organisaatiossa tulisi luoda tavoitteellinen perehdytysohjelma. Tavoitteellinen perehdytysohjelma edellyttää laaja-alaisuutta perehdytyksessä. (Miettinen ym. 2006a: 63.)

3 Tietoperusta

Opinnäytetyön aiheeseen liittyvä tiedonhaku tehtiin Medic- ja CINAHL-tietokannoista. Aineiston haku rajattiin vuosiin 2005-2018. Useita hakusanoja kokeiltiin ja ne valittiin työn aiheen mukaan. Opinnäytetyössä käytettiin suomenkielisiä sekä kansainvälisiä tieteellisiä lähteitä. Hoitoalan englanninkielisiä termejä haettiin MOT-kielikoneen avulla. Tietokannoissa hakusanoina käytettiin: perehdyt*, perehdytysmat*, opisk*, ohj*, käytän*, ohjat*, harjoit*, sekä student, nurses, orientation, introduction, internship ja practice. Useita hakuja tehtiin yhdistelemällä eri hakusanoja. Suomenkieliset hakusanat rajattiin hoitotieteellisiin, Hoitotiede ja Tutkiva hoitotyö, lehtiin. Tiedonhaussa käytettiin hyötynä myös hakujen tulosten hoitotieteellisten artikkeleiden ja tutkimusten lähdeluetteloita ja niiden avulla saatiin käyttöön alkuperäiset lähteet ja monipuolistettua opinnäytetyön lähdemateriaalia. Lisäksi tutkimuksia etsittiin koulun kirjaston hoitotieteellisiä aikakauslehtiä selaten. Tiedonhauissa löytyi useita tutkimuksia opiskelijaohjaukseen ja ohjattuun harjoitteluun liittyen. Sisällöltään liittyen ainoastaan opiskelijan perehdyttämiseen löytyi yksi hoitotieteellinen tutkimus.

3.1 Perehdyttäminen ohjatussa harjoittelussa

Ohjattu harjoittelu on keskeinen osa hoitotyön opinnoissa ja opiskelijaohjauksella on keskeinen merkitys harjoittelun onnistumisen ja opiskelijan hoitamisen taitojen kehittymisen kannalta (Karjalainen ym. 2015: 194; Salmela — Leino-Kilpi 2007: 20). Harjoittelujaksolle tulevalle opiskelijalle nimetään ohjaaja, joka vastaa opiskelijan ohjauksesta koko harjoittelun ajan. Ohjatussa harjoittelussa on tarkoituksena perehdyttää opiskelija työelämässä tarvittaviin taitoihin sekä ammatin kannalta merkittäviin työtehtäviin. (Karjalainen ym. 2015: 194.) Harjoittelujakson tulee tarjota riittävä ja tarkoituksenmukainen oppimismahdollisuus opiskelijalle ja ohjauksen tulee vastata opiskelijan tarpeita ja jaksolle asetettuja vaatimuksia, mikä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden tehtävänä on varmistaa. Opiskelijaohjauksen keskeiset asiat ovat etenkin harjoittelun perehdytysvaiheessa tukevan oppimisympäristön luominen ja opiskelijoiden oppimisen helpottaminen ja tukeminen (Jokelainen 2013: 31). Ohjauksen tulee vastata opiskelijan tavoitteita ja tarpeita yksilöllisesti (Karjalainen ym. 2015: 194).

Ohjatussa harjoittelussa osastonhoitaja vastaa osastolle tulevien sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdyttämisestä, vahvistaa sitoutumista, luo myönteistä oppimisilmapiiriä sekä edistää työnantajakuva. Osastonhoitajan tärkeänä tehtävä on myös nimetä opiskelijalle perehdyttäjä. Miettisen, Peltokosken sekä Åstedt-Kurjen (2006) tutkimuksessa 56% kyselyyn vastanneista osastonhoitajista olivat samaa mieltä siitä, että osastonhoitaja vastaa suunnitelmallisen perehdyttämisen toteuttamisesta, joka perustuu osaamisen kartoitukseen. Tutkimuksessa vastaajat arvioivat lisäksi osastonhoitajan hallitsevan perehdyttämiskokonaisuuden kannustavan henkilöstöä perehdyttämiseen ja osallistuvan siihen myös itse. Osastonhoitajan osallistumisella arvioitiin edistävän henkilöstön sitoutumista. Perehtyjän ja henkilöstön mahdollisuus osallistua perehdyttämisen suunnitteluun yhdessä osastonhoitajan kanssa korreloi myönteisesti sitoutumisen tunteeseen ja vahvistaa myös perehdyttäjän sitoutumista perehdyttämiseen. Tutkimuksessa pidettiin myös tärkeänä, että perehtyjä tuntee itsensä tervetulleeksi työryhmän jäsenenä. (Miettinen – Peltokoski – Åstedt – Kurki 2006b: 26.)

Meretojan ym. (2006) tutkimuksessa kuvataan ohjaajien arvioita omasta ohjausosaamisesta. Ohjattuun harjoitteluun tulevien opiskelijoiden lähiohjaajan edellytyksiä sairaanhoitajan näkemyksiä ovat: oman työn ja toimintaympäristön tunteminen, potilaan hoitokulun tunteminen, teoreettinen osaaminen, kliininen osaaminen, eettinen osaaminen, uuden tiedon hankkiminen ja vastaanottaminen, oman kehittymistarpeen tunnistaminen,

ohjauksen organisoiminen, ohjaukseen motivoituminen, pedagoginen osaaminen sekä päätösten perusteleminen. Hoitotyön esimiesten näkemykset ovat edellä mainittujen lisäksi organisaation toiminnan tunteminen, opiskelijapalautteen hyödyntäminen, opiskelijan oppimistarpeiden tunnistaminen, oppimistilanteiden järjestäminen, yhteistyö- ja vuorovaikutusosaaminen sekä positiivinen asennoituminen ympäristöön. (Meretoja ym. 2006:12-13.) Onnistunut ohjaaminen vaatii harjoittelun opiskelijaohjaajalta ohjausosaamista, palautteenanto taitoja sekä arviointia opiskelijan taidoista ja toiminnasta (Karjalainen ym. 2015: 193).

Kielteiset kokemukset, kuten puutteellinen ja vanhentuneeseen tietoon perustuva perehdytys, nimetyt ohjaajan puuttuminen, suunnitelman mukaisen ohjauksen muutokset, henkilöstölähtöisiin tekijöihin liittyvät puutteet, kiire, opiskelijoiden liian suuri määrä samaan aikaan, opiskelijoiden ja uusien työntekijöiden samanaikainen perehdytys, tietokoneiden vähyys sekä harjoitteluohjeiden puutteellisuus ovat ilmapiiriä heikentäviä tekijöitä ja tämä vaikuttaa keskeisesti opiskelijoiden oppimiskokemuksiin. Lisäksi uusien asioiden oppimista vaikeuttavana tekijänä on yhtenäisten hoitokäytänteiden puute. (Teuvo – Roto – Sulonen, – Vikberg-Aaltonen – Sankelo 2017: 14-15.) Kireä ilmapiiri osastolla vaikuttaa negatiivisesti koko työyhteisöön ja opiskelijat voivat kokea, että he eivät ole toivottuja ja tuntevat olevansa taakkana työyhteisössä. Turhautumisen tunteita aiheuttaa opiskelijan nimetyt ohjaajan puuttuminen kokonaan ja vaikeuttaa laadukkaan perehtymisen toteutumista. (Teuvo ym. 2017: 13-14.)

3.2 Perehdyttämisen kehittäminen

Ohjatun harjoittelun haasteelliset tilanteet voivat aiheuttaa ahdistusta opiskelijalle ja opiskelijaohjaajalle, sekä voivat pahimmassa tapauksessa vaikuttaa jopa potilasturvallisuuteen. Haasteellisessa ohjaustilanteessa korostuu ohjaajan rooli ja ohjaajan tulee myös saada tilanteissa tukea. (Juntunen — Ruotsalainen — Tuomikoski — Kääriäinen. 2016: 127-128.)

Opiskelijoiden ohjauskoulutuksessa käyneet opiskelijaohjaajat arvioivat ohjausosaamisensa paremmaksi ja tietävät ohjauskäytännöt paremmin verrattuna niihin, jotka eivät ole käyneet koulutuksessa (Karjalainen ym. 2015: 189-191; Kälkäjä ym. 2016: 234). Myöskin osastonhoitajilla, joiden henkilöstö oli osallistunut perehdyttämiskoulutukseen viimeisen kahden vuoden aikana, korostui merkittävästi perehdyttämistä ja perehdyttäminen henkilöstön johtamisen menetelmänä. Kuitenkaan osastonhoitajan johtamisen

koulutuksella ei ollut vaikutusta käsitykseen perehdyttämismvastausta. Osastonhoitajan tehtävänä on kerätä arviointia, yhdistää se palautteen antamiseen ja hyödyntää saatua palautetta työyhteisön kehittämisessä. Miettisen ym. tutkimuksessa tulosten mukaan osastonhoitajan roolin kehittämisalueina perehdyttämismvastausta melko tärkeäksi osoittautui osastonhoitajan perehdyttämismvastuu, henkilöstön sitoutumisen vahvistaminen, myönteisen työnantajakuva luominen ja oppimisilmapiirin luominen. (Miettinen ym. 2006b: 25-26.)

Hopian ym. (2007) tutkimuksessa laadittiin ammattitaitoa edistävän harjoittelun prosessikuvaus seuraavasti: harjoittelupaikan määrittäminen, harjoittelupaikasta tiedottaminen, harjoittelusuunnitelman tekeminen, varsinaisen harjoittelun toteuttaminen ja harjoittelun päättäminen. Aikaisemman tutkimustiedon perusteella tutkittiin mitä on hyvä, ohjattu harjoittelu sosiaali- ja terveysalalla: mitkä ovat sen edellytykset, millaista toimintaa se sisältää ja mitkä ovat laadukkaasti toteutuneen harjoittelun tulokset. Näiden perusteella muodostui ammattitaitoa edistävän harjoittelun neljä laatukriteeriä seuraavasti. Oppimisympäristön rakenteet kuten tilat, henkilöstörakenne, resurssit ohjaukseen. Ohjaushenkilöstö, joka sisältää muun muassa ohjaajien tietämyksen koulutuksesta, ohjaamis- ja arviointitaidot ja työyhteisön ilmapiirin. Ohjausprosessi tarkoittaa ohjaajan toiminnan perustelua, arviointikriteerien käyttöä ja säännöllisiä palautekeskusteluja. Neljäs kriteeri on yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa, joka tarkoittaa esimerkiksi yhteistyötä opettajien kanssa. (Hopia – Hynynen – Lundahl – Perttula – Tiikkainen. 2007: 31.)

Opiskelijoiden kielteisten kokemusten taustatekijöitä parantamalla, voidaan lisätä opiskelijoiden ammatillisen kasvun ja kehittymisen edellytyksiä harjoittelujaksojen aikana (Teuvo ym. 2017:16). Panostaminen opiskelijaohjaajan koulutukseen ja opiskelijaukseen riittävästi aikaa varaten voidaan parantaa opiskelijaohjauksen laatua. (Karjalainen ym. 2015: 191.) Opiskelijaohjaus on osa terveysalalla työskentelevien työtä, joten tämä tulisi ottaa esille jo uusien työntekijöiden rekrytoinnissa (Teuvo ym. 2017: 16)

4 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla jo olemassa olevien perehdytysmateriaalien sisältö. Tavoitteena on, että saatua tietoa voidaan hyödyntää kehitettäessä yhtenäistä perehdytysopasta ohjattuun harjoitteluun tuleville sairaanhoitajaopiskelijoille. Tutkimuskysymys on: mitä jo olemassa oleva perehdytysmateriaali sisältää.

5 Työn toteutus

5.1 Aineistonkeruumenetelmä

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä voidaan käyttää haastattelua, havainnointia ja erilaisiin dokumentteihin perustuvaa tietoa. Niitä voidaan käyttää joko yksittäin tai yhdisteltynä. (Tuomi — Sarajärvi 2009: 71.) Aineistonkeruupaikka tässä opinäytetyössä oli tukielin- ja plastiikkakirurgian tulosyksiköstä ajanvarauspoliklinikka. Opinäytetyössä hyödynnettiin jo olemassa olevaa opiskelijoille suunnattua perehdytysmateriaalia. Perehdytysoppaat kerättiin kirjallisessa muodossa paperiversioina tulosyksiköstä.

5.2 Aineistonkeruu

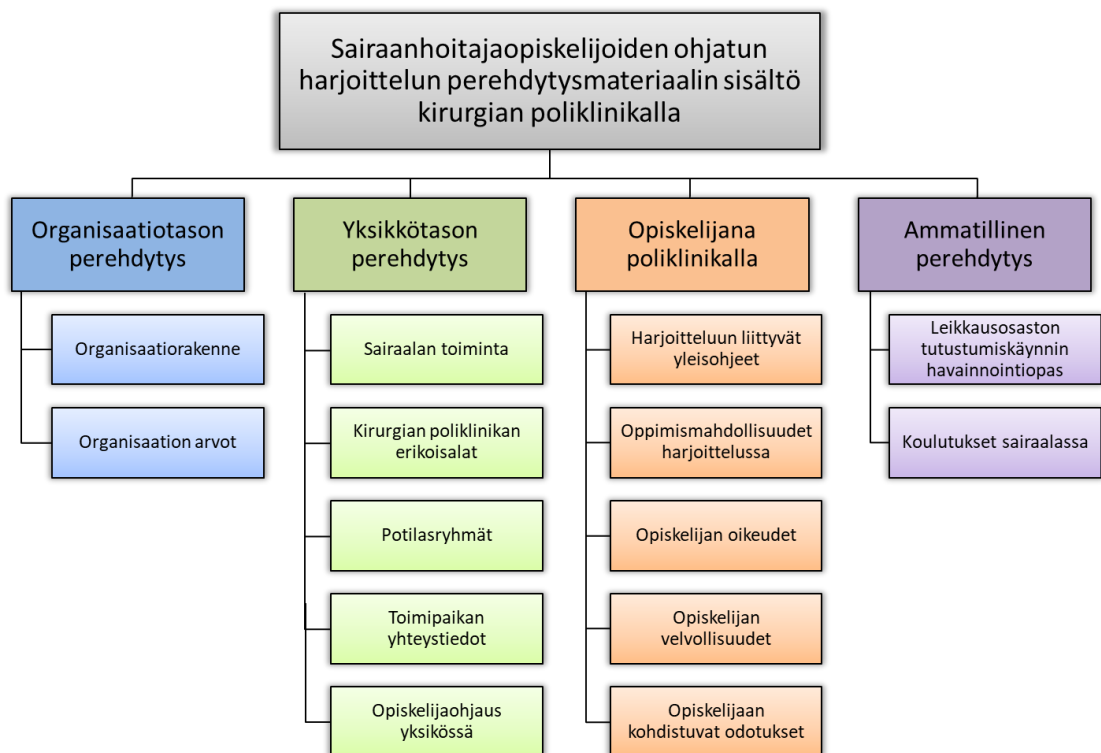
Opiskelijoille suunnattu perehdytysmateriaali sisälsi tervetulokirjeen ja ensimmäisen harjoittelupäivän tuloinfo-esityksen materiaalit. Tervetulokirje lähetetään opiskelijalle kotiin ennen harjoittelun alkamista ja se sisältää tietoa kirurgian poliklinikasta sekä harjoittelun toteutumisesta. Ensimmäisen harjoittelupäivän tuloinfo-esitys muodostui 41 diasta jotka oli tulostettu 21 sivulle.

5.3 Aineiston analyysi

Analysointi on systemaattista havaintojen tekemistä ja tulkintaa. Tässä opinäytetyössä aineistoa luokiteltiin sisällönanalyysin avulla. Työssä analysoitiin jo olemassa olevia sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytysmateriaaleja induktiivisesti. Induktiivisuudella tarkoitetaan vapautta teoriaohjautuvuudesta, jota kuvataan persoonakohtaisuutena ja yksilöllisyytenä analyysissä (Kankkunen — Vehviläinen - Julkunen 2009: 51). Induktiivinen eli aineistolähtöinen sisällönanalyysi on tekniikka, jolla pyritään tuottamaan tutkimusaineiston merkityksiä, seurauksia ja sisältöjä. Induktiivisessa analyysissä pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus siten, että aikaisemmat tiedot ja teoriat ohjaavat analyysiä. Tavoitteena on tuloksien laaja mutta tiivis esittäminen. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2009: 133-134.) Sisällönanalyysissä lähtökohtana on muodostaa kategorioita, tutkia esiintymistä sekä tekstin merkitystä perehdytysmateriaaleissa. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2009: 55). Aineiston analyysi etenee vaiheittain pelkistämisen,

ryhmittelyn ja erittelyn mukaan. Tutkimusaineistosta erotetaan samanlaisuudet ja erilaisuudet (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2009: 135). Tässä työssä aineisto luokitellaan vastaamaan tutkimuskysymykseen.

Opinnäytetyön tekijät lukivat analysoitavan aineiston sekä tekivät havaintoja ja muistiinpanoja materiaalista. Aineistosta löytyi toistuvia aihealueita, jotka ryhmiteltiin alaluokiksi. Alaluokista muodostui yläluokat, jotka sijoitettiin kuvioon havainnollistamaan tuloksia (kuvio 1.)



Kuvio 1. Sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytysmateriaalin sisällön ylä- ja alaluokat

6 Tulokset

Työn tarkoituksena oli kuvailla mitä jo olemassa oleva perehdytysaineisto sisältää. Aineisto kerättiin kirjallisena ja tulokset saatiin luokittelemalla aineisto induktiivista sisällyksenanalyysiä käyttäen. Dokumentit sisälsivät oleellista tietoa harjoitteluun ja organisaatioon liittyen. Opiskelijoiden perehdytyksessä kerrottiin käytettävän myös uuden työntekijän perehdytysopasta. Uuden työntekijän perehdytysopas sisälsi kattavasti tietoa poliklinikasta ja sen toiminnasta, mutta myös paljon tietoa joka koskettaa vain työntekijöitä - eikä harjoittelua tekeviä opiskelijoita. Työssä ei analysoitu uuden työntekijän perehdytysopasta, koska se ei ole asianmukainen opiskelijoille suunnattuna perehdytysmateriaalina.

Aineiston analysoinnin perusteella perehdytysmateriaalin sisältö jakautui neljään yläluokkaan: Organisaatiotason perehdytys, yksikkötason perehdytys, opiskelijana poliklinikalla ja ammatillinen perehdytys. Yläluokkien sisällön ilmaisevat alaluokat (kuvio 1).

6.1 Organisaatiotason perehdytys

Yläluokka sisältää kolme alaluokkaa, jotka ovat organisaatorakenne, opiskelijaohjaus organisaatioissa ja organisaation arvot.

Organisaatorakenne muodostui sanallisista- ja kuvallisista tiedoista organisaation rakenteesta. HUS-alue esiteltiin kuntayhtymäkartan avulla havainnollistaen. HYKS:n kansalliset hoidolliset erityisvastuualueet esiteltiin ja annettiin esimerkkejä HYKS:n keskiteytistä hoidoista. Organisaation henkilöstömäärät esiteltiin ja kerrottiin HUS:n henkilökunnan eri ammattiryhmistä. Organisaation toimintaan tulevaisuudessa vaikuttavat rakennushankkeet esiteltiin.

Organisaation arvot muodostuivat HUS:n arvojen esittelystä. Organisaation arvoja ovat muun muassa ihmisten yhdenvertaisuus ja potilaslähtöisyys.

6.2 Yksikkötason perehdytys

Yläluokka sisältää neljä alaluokkaa, jotka ovat sairaalan toiminta, kirurgian poliklinikan erikoisalut, potilasryhmät, toimipaikan yhteystiedot ja opiskelijaohjaus yksikössä.

Sairaalan toiminta sisälsi tietoja, jotka käsittelivät sairaalan historiaa ja toimintaa tänä päivänä. Sairaalan rakenne esiteltiin ja kerrottiin osastoiden potilasmääristä. Sairaalassa hoidettavat erikoisalapotilaat nimettiin ja hoidettavien potilaiden hoitopolku esiteltiin.

Kirurgian poliklinikan erikoisalot muodostuivat kirurgisten erikoisalojen nimeämisestä. Nimetyt erikoisalot olivat ortopedia, traumatologia, neurokirurgia, plastiikkakirurgia, käsikirurgia sekä suu - ja leukakirurgia. Opiskelijan kerrottiin tutustuvan harjoittelujakson aikana yhden erikoisalan toimintamalliin ja hoitoprosessiin.

Potilasryhmät muodostuivat kirurgian poliklinikalla hoidettavien ja tutkittavien potilaiden nimeämisestä. Kirurgian poliklinikalla kerrottiin hoidettavan ja tutkittavan ortopedisiä, käsikirurgisia, plastiikkakirurgisia ja neurologisia potilaita.

Toimipaikan yhteystiedot sisälsivät tietoa poliklinikan aukioloajoista, toimipaikan osoitteesta, puhelinnumeroista sekä sähköpostiosoitteista. Näitä olivat muun muassa poliklinikan aukioloajat, toimipaikan osoite, osaston henkilökunnan ja hoitotyön klinisen opettajan puhelinnumerot sekä sähköpostiosoitteet.

Opiskelijaohjaus yksikössä muodostui tiedoista, joissa esiteltiin sairaalan henkilökuntaa, jotka ovat osana opiskelijan harjoittelujaksoa. Harjoittelujakson ajalle kerrottiin pyrkimyksistä järjestää opiskelijalle kaksi lähiohjaajaa, joiden kerrottiin auttavan opiskelijaa tavoitteiden laadinnassa ja saavuttamisessa. Opiskelijalla kerrottiin olevan jakson aikana myös muita ohjaajia.

6.3 Opiskelijana poliklinikalla

Yläluokka sisältää viisi alaluokkaa, jotka ovat harjoitteluun liittyvät yleisohjeet, oppimismahdollisuudet harjoittelussa, opiskelijan oikeudet, opiskelijan velvollisuudet ja opiskelijaan kohdistuvat odotukset.

Harjoitteluun liittyvät yleisohjeet sisälsivät tietoa opiskelijoille suunnatuista ohjeista ja käytännöistä harjoitteluun liittyen. Yleisohjeet sisälsivät tietoa ensimmäisen harjoittelu päivän ohjelmasta, ruokailumahdollisuuksista harjoittelussa ja poliklinikan aukioloajoista. Ohjeissa kerrottiin sairaalassa työskentelyyn kuuluvista varusteista ja opiskelijaa pyydettiin ottamaan mukaan harjoitteluun työkengät, nimineula sekä harjoitteluun liittyvät paperit.

Oppimismahdollisuudet harjoittelussa muodostuivat aiheista, joita opiskelijan kerrottiin oppivan harjoittelujakson aikana. Opiskelijan kerrottiin perehtyvän harjoittelujakson aikana yhden erikoisalanan toimintamalliin ja hoitoprosessiin. Monitoimipoliklinikan opiskelijoiden kerrottiin pääsevän tutustumaan käsikirurgisten potilaiden päiväkirurgiseen hoitoprosessiin ja käsikirurgisiin haavanhoitoihin. Opiskelijan kerrottiin olevan moniammatillisen tiimin opiskelijajäsen ja mahdollisuudesta harjoitella sairaanhoitajan vastuun kantamista sekä päätöksen tekoa potilaan hoidossa.

Opiskelijan oikeudet muodostuivat tiedoista, joissa opiskelijan kerrottiin olevan oikeutettu hyvään ohjaukseen ja hyvän ohjauksen sisältämistä asioista. Opiskelijalla kerrottiin olevan oikeus palautteen antamiseen sekä opiskelijoiden ohjauksen kehittämiseen. Opiskelijalla kerrottiin olevan oikeus tavata hoitotyön kliinistä opettajaa harjoittelun aikana tarvittaessa.

Opiskelijan velvollisuudet sisälsivät tietoa velvollisuuksista, joita opiskelijan on noudatettava harjoittelua toteuttaessa. Velvollisuuksiin kuului muun muassa yhteisten sääntöjen noudattaminen työpaikalla ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta. Harjoittelussa tulee noudattaa salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta. Opiskelija käyttää omilla hänelle haetuilla tunnuksilla potilaskertomusjärjestelmää harjoittelun aikana. Opiskelija on velvoitettu keräämään suoritteita lääkehoitopassiin harjoittelun aikana.

Opiskelijaan kohdistuvat odotukset muodostuivat opiskelijalle esitetystä odotuksista, joita olivat muun muassa työvuorojen ja tavoitteiden laatiminen yhdessä ohjaajan kanssa harjoittelujakson alussa. Opiskelijan tulee tutustua sairaalan hygieniayksikön ohjeistukseen harjoittelun aikana.

6.4 Ammatillinen perehdytys

Yläluokka sisältää kaksi alaluokkaa, jotka ovat leikkausosaston tutustumiskäynnin havainnointiopas ja koulutukset sairaalassa.

Leikkausosaston tutustumiskäynnin havainnointiopas sisälsi tietoa harjoitteluun sisältyvästä tutustumiskäynnistä, käyntiin valmistautumisesta sekä havainnoitavista asioista tutustumiskäynnin aikana. Oppaassa kerrottiin muun muassa leikkaussalitoiminnasta leikkauksen eri vaiheissa ja salissa työskentelevästä henkilökunnasta. Leikkauksen eri vaiheet esiteltiin ja annettiin vinkkejä; mitä asioita missäkin vaiheessa leikkausta

opiskelijan tulisi havainnoida. Oppaassa kerrottiin leikkauksen jälkeisestä seurannasta sekä siirtokriteereistä heräämöstä vuodeosastolle.

Koulutukset sairaalassa sisälsi tietoa sairaalan järjestämistä koulutuksista opiskelijoille ja henkilökunnalle. Opiskelijan olohuone-niminen tilaisuus kerrottiin järjestettävän joka toinen viikko maanantaisin. Uusille työntekijöille ja opiskelijoille järjestetään infotilaisuus erillisen aikataulun mukaisesti ylihoitajan ja hygieniahoitajan toimesta. Kerran viikossa tiistaisin järjestetään henkilökunnan koulutustilaisuus ja joka toinen maanantai- iltapäivä on traumameeting- niminen koulutustilaisuus.

7 Pohdinta

7.1 Tulosten pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa käytettävä perehdytysmateriaalin sisältö. Tavoitteena oli kehittää kirurgian poliklinikan opiskelijaohjausta ja hyödyntää saatua tietoa yhtenäisen perehdytysoppaan kehittämisessä. Saimme vastauksen tutkimuskysymykseen: Mitä jo olemassa oleva perehdytysmateriaali sisältää.

Tulosten mukaan kirurgian poliklinikalla käytössä oleva perehdytysmateriaali sisälsi hyvään ja laadukkaaseen perehdytykseen kuuluvia keskeisiä osa-alueita, kuten organisaation, työyksikköön ja ammatilliseen osaamiseen perehdytyksen. Näitä keskeisiä osa-alueita nousi esiin muun muassa Miettisen laadukkaaseen perehdyttämisen tutkimuksessa (Miettisen ym. 2006). Perehdytysmateriaali sisälsi kattavasti tietoa organisaatiotason perehdytykseen. Yksikötason perehdytyksessä oli olennaista tietoa, mutta se ei sisältänyt tietoa esimerkiksi sairaanhoitajan työnkuvasta poliklinikalla eikä poliklinikalla tehtävistä tutkimuksista. Sairanhoitajan työnkuva ja yksikössä tehtävät tutkimukset ovat sairaanhoitajaopiskelijan harjoittelun kannalta oleellisia tietoja ja tulisi siksi perehdytysmateriaalissa esitellä. Opiskelijan perehdytys poliklinikalla sisälsi hyödyllistä tietoa monipuolisesti opiskelijan velvollisuuksiin ja oppimismahdollisuuksiin liittyen. Ammatilliseen perehdytykseen kuuluvaa materiaalia oli kohtalaisen vähän. Kuitenkin materiaalina käytetty leikkausosaston tutustumiskäynnin havainnointiopas oli kattava ja selkeä. Kokonaisuudessaan kirurgian poliklinikan perehdytysmateriaali oli monipuolista ja sisälsi harjoitteluun liittyvää oleellista tietoa.

Perehdytysmateriaalin hyödyntäminen opiskelijan ohjauksessa on kannattavaa opiskelijaa perehdyttäessä. Harjoittelun ohjaajan on tärkeää ohjata opiskelijaa käyttämään perehdytysmateriaalia. Opiskelijan sekä harjoittelun ohjaajan toiminta vaikuttaa siihen, kuinka perehdytysmateriaali hyödynnetään harjoittelun aikana. Perehdytyksen onnistumisen kannalta tärkeitä tekijöitä ovat perehdytysmateriaalin sisällön selkeys sekä materiaalin helppo saatavuus.

7.2 Eettisyyden pohdinta

Työssä noudatettiin rehellisyyttä ja huolellisuutta, sekä toimittiin opinnäytetyön vaatimusten edellyttämällä tavalla. Opinnäytetyössä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtia. Käytäntönä työssämme oli yleinen huolellisuus, rehellisyys ja tarkkuus tulosten esittämisessä sekä niiden arvioimisessa. Työssä sovellettiin eettisesti kestäviä tiedonhankinta – ja arviointimenetelmiä sekä toteutettiin tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.)

Opinnäytetyöntekijät ottivat tutkijoiden työn ja saavutukset huomioon sekä kunnioittivat tutkijoiden tekemää työtä ja viittasivat julkaisuihin asianmukaisella tavalla antamalla tutkijoiden saavutuksille niille kuuluvan arvon ja merkityksen. Työ suunniteltiin ja toteutettiin suunnitelman mukaisesti ja työssä syntyneet tietoaineistot tallennettiin tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Työhön liittyvät oikeudet, tekijyyttä koskevat periaatteet, vastuut ja velvollisuudet sovittiin osapuolien hyväksymällä tavalla ja niitä tarkennettiin työn edetessä. Tälle opinnäytetyölle saatiin tutkimuslupa HUS:sta. Tutkimuslupa kohdistuu asiakirjoihin, jotka eivät koske potilaita.

7.3 Luotettavuuden pohdinta

Työn luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. Aineiston analyysivaihetta ja luotettavuuden arviointia ei eroteta toisistaan, sillä tutkijan on koko ajan pohdittava tekemiään ratkaisuja, ja näin otettava kantaa sekä analyysin kattavuuteen, että tekemänsä työn luotettavuuteen. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin kriteerejä ovat uskottavuus, siirrettävyys, riippuvuus ja vahvistettavuus. Uskottavuus tarkoittaa sitä, että työn tulokset on kuvattu niin selkeästi, että lukija ymmärtää miten analyysi on tehty ja mitkä ovat työn vahvuudet ja rajoitukset. Näin toimittaessa tarkastellaan analyysiprosessia sekä tulosten validiteettia. Aineiston ja analyysin kuvaaminen mahdollisim-

man tarkasti voidaan toteuttaa taulukoiteja hyödyntäen. Siirrettävyyden varmistamiseksi edellytetään huolellista työn toiminnan kuvausta sekä aineistonkeruun ja analyysin seikkaperäistä kuvausta. (Kankkunen — Vehviläinen-Julkunen 2009: 160-166.) Opinnäytetyön aiheen tutkiminen on perusteltua. Tavoiteltavat tiedot saatiin suunniteltua aineistonkeruumenetelmää käyttäen. Analyysiprosessin vaiheet esiteltiin ja tutkimustulokset raportoitiin rehellisesti sekä tarkasti.

Tässä opinnäytetyössä tekijöitä oli kaksi. Tekijät kävivät aktiivista vuoropuhelua keskenään sekä tarkastelivat toinen toistensa työtä rehellisesti ja kantaa ottaen. Opinnäytetyön tekijät saivat ohjaavan Metropolian Ammattikorkeakoulun opettajan opastusta prosessin aikana tarpeen mukaan.

7.4 Ehdotukset tulosten hyödyntämiseksi

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää kirurgian poliklinikan opiskelijoiden perehdytyksen kehittämisessä. Uudelle työntekijälle suunnattu perehdytysopas ei kuullut tämän työn analysoitavaan materiaaliin, mutta se sisälsi paljon oleellista tietoa, mitä voisi hyödyntää opiskelijoille suunnatun yhtenäisen perehdytysoppaan kehittämisessä. Sairaanhoidajaopiskelijoiden perehdytysmateriaaleissa voisi mahdollisesti esitellä tarkemmin nimenomaan sairaanhoitajan työnkuvaa poliklinikalla. Tarkistuslista olisi hyödyllinen opiskelijoiden perehdytyksen toteutumisen varmistamisessa. Opiskelijoille suunnattu perehdytysmateriaali on hyvä olla saatavilla jo ennen harjoittelujakson alkua, jotta harjoitteluun orientoituminen ennakkoon on mahdollista.

Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää tulosityksikön/osaamiskeskuksen yhtenäisen ohjatun harjoitteluun tulevien sairaanhoitajaopiskelijoiden perehdytysoppaan tekemisessä, minkä lopputuotoksena on sähköinen perehdytysopas HUS:n sivustolla.

Lähteet

Gylling, Helena — Laitinen, Lauri A. 1998. Sisätautien poliklinikan uudelleenjärjestelyt Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa. *Suomen Lääkärilehti* 53 (28). 3129-3131.

Heinonen, Noora. 2004. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Verkkodokumentti. https://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/tutustu_savoniaan/oha/STM_2003%20suositus%20harjoittelu%20terveysalalla.pdf. Luettu 10.01.2018.

Hopia, Hanna — Hynynen, Pirjo — Lundahl, Raija — Perttula, Tuula — Tiikkainen, Pirjo. 2007. Työympäristö oppimisympäristöksi: auditointimalli sosiaali- ja terveysalan harjoittelun kehittämisessä. *Tutkiva hoitotyö* 5 (4). 29-33.

HUS a. Opiskelijat ja harjoittelu. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/Sivut/default.aspx>>. Luettu 29.1.2018

HUS b. Sairaalat. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/Sivut/default.aspx>>. Luettu 23.2.2018

HUS c. HYKS-sairaanhoitoalue. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/hus-tietoa/sairaanhoitoalueet/hyks/Sivut/default.aspx>>. Luettu 23.2.18.

HUS d. HYKS Tukielin- ja plastiikkakirurgia. Verkkodokumentti. <<http://www.hus.fi/hus-tietoa/sairaanhoitoalueet/hyks/hyks-tukielin-ja-plastiikkakirurgia/Sivut/default.aspx>> Luettu 11.5.2017.

HUS e. Kirurgian poliklinikka. Verkkodokumentti. < <http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/toolonsairaala/poliklinikat/Sivut/Kirurgian-poliklinikka.aspx> >. Luettu 10.01.2018.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Verkkodokumentti. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Luettu 26.08.2017

Jokelainen, Merja 2013a. The elements of effective student nurse mentorship in placement learning environments. Systematic review and finnish and british mentors' conceptions. Verkkodokumentti. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1199-5/urn_isbn_978-952-61-1199-5.pdf. Luettu 23.2.2018.

Juntunen, Jonna – Ruotsalainen, Heidi – Tuomikoski, Anna-Maria – Kääriäinen, Maria 2016. Haasteelliset opiskelijaohjaustilanteet terveysalalla – opiskelijaohjaajien käsityksiä. *Hoitotiede* 28 (2). 123-136.

Karjalainen, Tuija — Ruotsalainen, Heidi — Sivonen, Pirkko — Tuomikoski, Anna-Maria — Huhtala, Saija —Kääriäinen, Maria. 2015. Opiskelijaohjaajien arviot omasta ohjausosaamisestaan. *Hoitotiede* 27 (3). 183-198.

Kankkunen, Päivi — Vehviläinen-Julkunen, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kälkäjä, Maria — Ruotsalainen, Heidi — Sivonen, Pirkko — Tuomikoski, Anna-Maria — Vehkaperä, Anne — Kääriäinen, Maria 2016. Opiskelijaohjauskäytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: Opiskelijaohjaajien näkökulma. *Hoitotiede* 28 (3). 229-242.

Salmela, Marjo — Leino-Kilpi, Helena 2007. Sairaanhoitajaopiskelijoiden hoitamisen taidot ja niiden opetus ammattikorkeakoulussa. *Hoitotiede* 19 (1). 13-22.

Miettinen, Merja — Kaunonen, Marja — Tarkka, Marja-Terttu 2006a. Laadukas perehdyttäminen: Osa 1, Hoitotyön perehdytyksen perusta. *Hallinnon tutkimus* 25 (2). 63-70.

Miettinen, Merja — Peltokoski, Jaana — Åstedt-Kurki, Päivi 2006b. Osastonhoitajan rooli perehdyttämisessä. *Tutkiva hoitotyö* 4 (3). 23-29.

Meretoja, Riitta — Häggman-Laitila, Arja — Lankinen, Iira — Sillanpää, Kirsi — Rekola, Leena — Eriksson, Elina 2006. Lähiohjaaja sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa. *Tutkiva hoitotyö* 4 (2). 10-16.

Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. Verkkodokumentti. <<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf?sequence=1&isAllowed=y>> Luettu 06.02.2018.

Sairaanhoitaja (AMK) Metropolia. Hae opiskelijaksi. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyosairaanhoitaja/>> Luettu 14.1.2017.

Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma. Metropolia. Opinto-opas. Verkkodokumentti. <<http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/88094/fi/70320>>. Luettu 14.1.2017

Teuho, Susanna — Roto, Helinä — Sulonen, Tuija — Vikberg-Aaltonen, Paula — Sankelo, Merja 2017. Terveysalan opiskelijoiden kielteiset kokemukset harjoittelun aikana. *Tutkiva Hoitotyö* 15 (1). 10-17.

Tuomi, Jouni — Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. 8. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Annettu Helsingissä 18.12.2014.